

Nesna Rana Hemnes Lurøy Hattfjelldal

Vedtak 26. 03. 2021:

Høringsinnspill – NOU 2020:15 «Det handler om Norge»

Indre Helgeland Regionråd består av kommunene Lurøy, Nesna, Rana, Hemnes og Hattfjelldal. Saken har vært drøftet i regionrådsmøte den 19. februar 2021 og er endelig behandlet av regionrådets AU i møte den 26. mars 2021

IHR viser til høring av NOU 2020:15 «Det handler om Norge – Bærekraft i hele landet. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene» og ønsker å gi følgende høringsinnspill i saken:

Generelt

Stortingsmeldingen er interessant og reiser viktige problemstillinger som krever gode politiske løsninger. Indre Helgeland Regionråd er derfor glad for at temaet er satt på dagsorden og utredet nærmere. Regionrådet støtter i all hovedsak forslagene som fremmes i NOU 2020:15. Utredningen gir et godt kunnskapsgrunnlag for utviklingen i distriktene og mulige tiltak for å kunne yte forsvarlige tjenester i hele landet.

Ting vi ønsker å framheve spesielt:

- Utvalget mener at tiltak rettet mot utdanningssystemet vil være mest effektivt for å sikre rekruttering av kompetanse til distriktskommuner. Dette er vi enige i og vil da spesielt framheve at dette hensyn i sterkere grad må konkretiseres som samfunnsmandatet både for statlige og fylkeskommunale utdanningsenheter.

Dette er en svært kompleks sak, da man på den ene siden blant annet opplever at tilbudet innen videregående opplæring i større grad sentraliseres, samtidig som man ønsker økt tilflytting til, og større verdiskaping i distriktene. Nærhet til både videregående og høyere utdanning er viktig dersom vi skal sikre kontinuerlig behov for kompetanse innenfor mange yrker.

Innen «regional stat» generelt, og UH- og forskningssektoren spesielt, er det viktig å utrede de breie konsekvensene av foreslåtte strukturendringer. Det må være fokus på at det ikke bare skal leveres tjenester i distriktet, men at disse også har et ansvar for å lokalisere sine fagmiljø og utviklingsressurser utenfor det store sentrene.

Helgeland har et sterkt næringsliv innenfor mange ulike næringer med behov for framtidig arbeidskraft. Det er også stor mangel på blant annet lærere og sykepleiere i kommunene. Skal man kunne utvikle nye arbeidsplasser i framtiden og samtidig sikre nok lærere og sykepleiere,

må både privat og offentlig næringsliv sikres kompetent arbeidskraft. Dette gjøres blant annet gjennom å gi gode tilbud innenfor videregående opplæring og fagskoler både i by og distrikt, og ikke minst ved å opprettholde en desentralisert campus-struktur innenfor høyere utdanning. Undersøkelser viser at det er en klar sammenheng mellom hvor du studerer, og hvor du blir boende. Av de unge som reiser ut for å ta utdanning, er det kun et mindretall som flytter tilbake til hjemplassen etter endt utdanning.

- Utvalget understreker at digital infrastruktur er en forutsetning for likeverdig deltakelse og tilgang til offentlige tjenester i samfunnet, særlig i distriktene. Indre Helgeland Regionråd mener det er essensielt at alle kan ha tilgang til bredbånd med et fremtidsrettet kapasitetsmål i årene fremover. Dekning, hastighet og robusthet i den digitale infrastrukturen er avgjørende for at stabile digitale innbyggertjenester kan gis i hele landet. I næringslivet er internett en forutsetning for verdiskaping og for å ivareta arbeidsplasser i distriktene.

- Utredningen tar opp samferdsel som en viktig faktor for bosetting i distriktene. Dette samsvarer godt med våre erfaringer. Ikke minst er hensynet til gods-infrastruktur og logistikk som minsker avstandsulempene i næringslivet viktige. For befolkningen og næringslivet er det avgjørende med transport av så vel forbruksvarer som innsatsfaktorer til en fornuftig kostnad og tidsbruk. Fylkesvegene er en utfordring for spesielt næringstransport, mens både rutetilbud og priser på hurtigbåt og ferger er en utfordring for pendling.

En fellesnevner for mange av utfordringene, er fylkeskommunens forutsetninger for å levere et samferdselstilbud, både mht infrastruktur og tjenestestruktur. Fylkesveiene, inkl. fergeforbindelser, er en hovedfaktor for næringstransporter, og til dels for region-forstørring. Kollektivtilbudet, både mht. omfang og prising av tilbudet, har stor betydning både for regionforstørring, utvikling av flere små BAS-regioner, og ikke minst for tilgjengelighet og fleksibilitet for ungdom og eldre uten bil. Fylkeskommunene har ulike forutsetninger for å oppfylle disse behovene. I Nordland er det store utfordringer knyttet til vedlikeholdsetterslep på fylkesveger, og samtidig en geografi som krever et stort omfang av både ferger og hurtigbåter, med tilsvarende høye kostnader. Det bør være et større fokus på dette ved fordeling statlige midler til fylkeskommunene.

- Utvalget mener det er viktig for Norge at befolkningen i distriktene opprettholdes. Dette vil kreve en aktiv innsats fra både enkeltkommuner og fra staten. Utvalget mener et bredt spekter av tiltak må til, blant annet innenfor samferdsel, helsetjenester, utdanning og boligmarkedet. De foreslår også et program for utprøving av nye tiltak i distriktpolitikken, der tiltakene blir evaluert før de eventuelt innføres i stor skala. Dette er en strategi vi støtter.

Mvh

INDRE HELGELAND REGIONRÅD

Arne Langset

Daglig leder